

Primiparlarda elektif sezeryan ve normal vaginal doğum sonrası cinsel fonksiyon

Hosseini L, Iran-Pour E, Safarinejad MR.
Urology Journal Vol. 9, No. 2, 2012 498/504

Kadınlarda cinsel disfonksiyon, orgazm olmada ya da zevk almadaki yetersizlik olarak tanımlanmaktadır. Kadınlarda cinsel disfonksiyon prevalansı tam olarak saptanamamasına rağmen bireylerin yaşamlarındaki fiziksel, ruhsal ve sosyal durumları etkilediği bilinmektedir. Bu nedenle son zamanlarda cinsel sağlık üzerinde önemle durulmaktadır.

Bazı çalışmalar, cinsel sağlığın doğum şekline etkilemediğini göstermiştir. Klitoris, vulva ve perineyi sinir sistemine bağlayan pudental sinir, bebek başının basıncında veya müdahaleler nedeniyle vajinal doğum esnasında zarar görebilir. Üstelik vajinal prolapsus nedeniyle vajinada meydana gelen hipotoni, orgazm olma yeteneğinin azalmasına neden olabilir.

Vajinal doğumun cinsel fonksiyon üzerine olumsuz etkilerini gösteren çalışmalar mevcuttur. Bu çalışmalar, seksiyon sezaryen (CS) doğumun vajinal dayanıklılığı, normal cinsel fonksiyonu koruduğunu, pelvik taban ve pelvis içi organların anatomik ve fonksiyonel yapılanmasını sürdürdüğünü göstermiştir. Buna bağlı olarak, (CS) yüksek popülerlik kazanmış, kadınların, ebelerin ve obstetrisyenlerin sezaryene karşı tutumları değişmiştir. Son yıllara ait bir araştırmada obstetrisyenlerin %33'ünün kendileri ya da eşleri için planlanmış sezaryeni (PCS) seçtiği bulunmuştur.

Kadınların yaklaşık %80-%93'ü doğumdan sonraki ilk üç ayda cinsel aktivitesine yeniden başlamaktadır. Bu esnada, kadınların yaklaşık üçte ikisi vajinal kuruluk, ağrı, azalmış libido ve orgazm yoksunluğu gibi en az bir cinsel disfonksiyon yaşamaktadır. Birçok araştırmacı, disparoni, sırt ağrısı ve cinsel disfonksiyon gibi problemlerin normal vajinal doğum (NVD) esnasındaki pelvik taban kaslarının gevşemesi, perine laserasyonları ya da pudental sinir hasarı nedeniyle olduğuna inanmaktadır. Bazı çalışmalar, CS'dan sonra NVD'a göre daha az disparoni görüldüğü kaydetmiştir. Bu çalışmalarda, progesteron seviyesinin azalması, duygusal faktörler, emzirme ya da doğumdan sonra beden imajındaki değişiklikler nedeniyle doğumdan

altı ay sonra oluşabilen cinsel disfonksiyon bulguları saptanmıştır. Dean ve arkadaşları, doğumdan altı yıl sonra cinsel doyum ve vajinal kas tonusunun, NVD yapan kadınlarda CS yapanlara göre daha az olduğunu göstermiştir. Diğer yandan, Baytur ve arkadaşları doğumdan sonraki altı aydan iki yıla kadar olan süre esnasında farklı doğum yapan kadınlar arasında cinsel fonksiyonda anlamlı hiçbir ilişki saptamamıştır. İki tür doğumun da cinsel fonksiyon üzerindeki uzun süreli etkileri hakkında sınırlı çalışma bulunmaktadır.

Bu çalışmada NVD ve PCS'dan sonra kadınlardaki cinsel fonksiyonu karşılaştırma amaçlanmıştır. Veriler normal vaginal doğum (n:114) ve PCS (n:99) ile sağlıklı, termde ve tek bebek doğuran kadınlardan kesitsel ve retrospektif olarak, gebelik öncesinde ve doğumdan 6 ay - 24 ay sonra Female Sexual Function Index (FSFI) ve 14 sorudan oluşan sosyo-demografik form kullanarak toplanmıştır. Çalışmaya alınan kadınlar 19-29 yaşları arasında, mediolateral epizyotomi ile tek bir NVD yapan ya da PCS ile çocuk sahibi olan, geçmişte düşük ya da ölü doğumu olmayan, en az ilköğretim (5 yıl) mezunu ve kocası ile beraber yaşayan kadınlar çalışmaya alınmış bu kriterlerin dışında kalanlar (anomallı çocuk sahibi olanlar, erken doğum, geçirilmiş pelvik operasyonu, birden fazla evlilik geçmişi, infertilite öyküsü, beden kitle indeksi 30'dan büyük olanlar, cinsel fonksiyonu etkileyebilecek ilaç kullananlar, fiziksel/mental problemleri olanlar, kocası ile ilişkilerinde sorun yaşayanlar, sigara/alkol tüketenler, son bir yıl içinde yakınlarını kaybedenler) çalışmadan hariç tutulmuştur. Çalışmaya alınan kadınlar, gebelik öncesinde FSFI'ya göre tüm alanlarda normal cinsel işleve sahip olanlar arasından seçilmiştir. İstatistiksel analizi SPSS 17.0 programı ile yapılmıştır.

Yapılan analizler sonucunda, iki grup arasında cinsel istek, cinsel uyarılma, vajinal lubrikasyon, orgazma ulaşma yeteneği, cinsel doyum ve ağrı bozukluğu da dahil olmak üzere, doğum şeklinin cinsel işlevlere etkisi açısından

anlamli bir fark bulunamamıştır. Ayrıca iki grubun genel cinsel fonksiyon skorları arasında da anlamli bir fark saptanamamıştır. NVD yapan kadınlar, doğumun cinsel fonksiyonları ve üreme yolu üzerinde olumsuz bir etkisinin olmadığını, 92 kadın (%80) ise vajinal gevşekliliğe neden olduğunu bunlardan 17'si (%14.9) vaginal duvardaki gevşemenin cinsel fonksiyonu olumsuz yönde etkilediğine inanıyordu. Ayrıca emzirme, genel FSFI skoru ve doğum şekli arasında anlamli bir ilişki de tespit edilmemiştir.

Bu çalışmada cinsel fonksiyonlar doğumdan 2 yıl sonra değerlendirilmiştir. Daha erken dönemde yapılan çalışmalarda (6 ay-1 yıl) emosyonel faktörler, emzirme sonucu progesteron düzeyinin düşük olması, beden imajı ve beden ağırlığında değişimler, partneri ile olan ilişkisinin sonucu olarak cinsel fonksiyonlarında azalma olabilmektedir. Ayrıca kadınların NVD sonrasında ağrı, cinsel istek azlığı ve vajinal kuruluk nedeniyle hayal kırıklığı yaşadıkları, bu belirtilerin doğumdan itibaren ilk yıl içinde kaybolduğu raporlanmıştır.

NVD geçirmiş kadınlar vajinal kas tonüsünden memnun değildiler ancak bunun cinsel doyum üzerindeki etkisi düşüktür. Çalışmada kas tonusunun ölçülmemesine karşın NVD ve PCS yapan kadınlar arasında orgazma ulaşma arasında anlamli bir fark olmadığı görülmüştür. Sonuç olarak çalışmada NVD yapan kadınlar vajinal kas tonüsünün zayıflamasından memnun değildiler. Ancak FSFI göre istek, uyarılma, orgazm, ağrı, lubrikasyon, cinsel doyum ve genel cinsel fonksiyon skorlarında iki grup arasında anlamli bir fark bulunamadı. Belirtilen nedenler doğrultusunda NVD'un doğumdan 2 yıl sonra cinsel fonksiyon üzerine çok az etkisinin olduğu söylenebilir ancak sadece cinsel fonksiyonu korumak için PCS'nın tavsiye edilmemesi gerekmektedir.

Çeviri:

**Araş. Gör. Uzm. Merve Kadioğlu, Doç. Dr. Nevin H. Şahin
İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik
Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı**